

Wet zorg en dwang

voor Ouder- en familievereniging “Huize Ursula”

Onderwerpen in deze presentatie

- Wzd in een notendop
- Cliënt en vertegenwoordiger
- Verzet
- Ernstig nadeel
- Categorieën van onvrijwillige zorg
- Huisregels
- Stappenplan
- Wilsbekwaamheid ter zake
- Onvrijwillige opname
- De praktijk

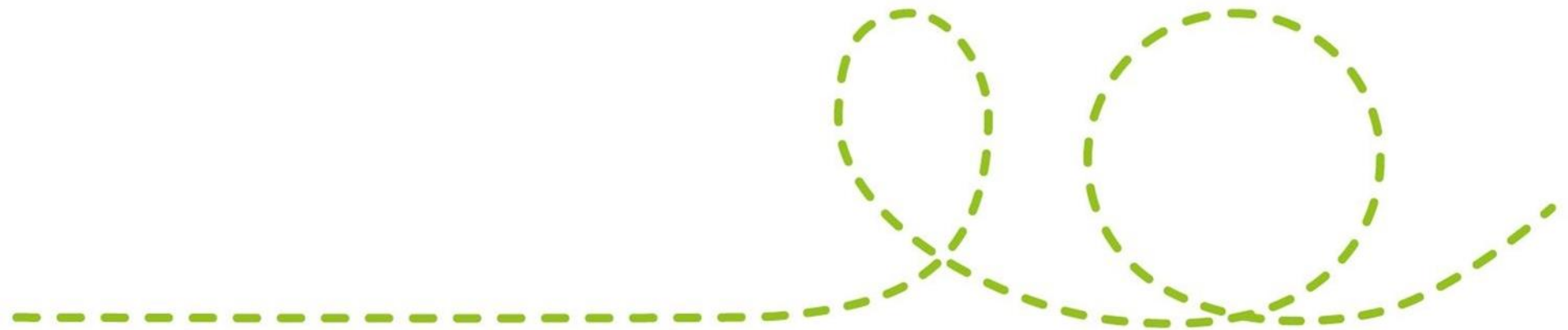

De Wet zorg en dwang in een notendop

- De Wzd stelt regels ten aanzien van zorg, als cliënten (of hun vertegenwoordigers) niet met die zorg instemmen of zich ertegen verzetten en bevordert zo hun rechtsbescherming
- Onvrijwillige zorg:
  1. is zorg 'waartegen de cliënt of zijn vertegenwoordiger zich verzet',
  2. mag alleen verleend worden om ernstig nadeel te voorkomen,
  3. is altijd stappenplan volgen.

Clïent en vertegenwoordiger

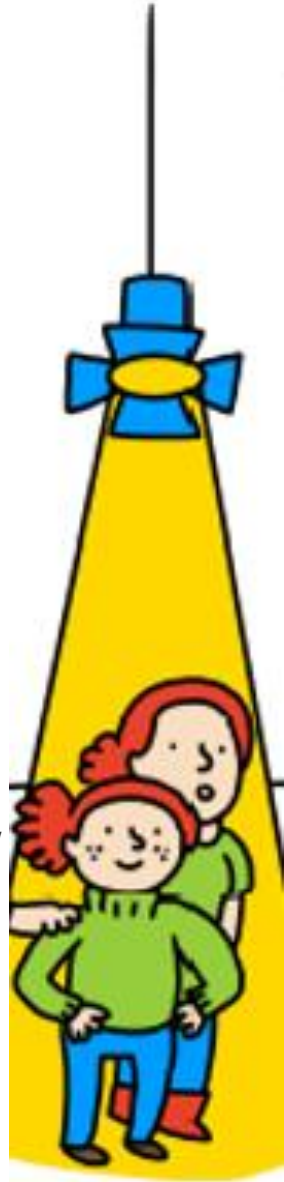

Wie is de cliënt?

- Een persoon met een Wlz-indicatie met de grondslag verstandelijke beperking.
- Dus eigenlijk voor bijna al onze cliënten is de Wzd van toepassing.

En ook:

- met een verklaring van een ter zake kundige arts dat deze persoon vanwege een verstandelijke beperking is aangewezen op Wlz-zorg (art. 1 lid 3 Wzd).
- met een verklaring van een ter zake kundige arts m.b.t. cliënten van Wmo, Zvw en Jeugdwet.
- Met een forensische titel bij ons opgenomen
- met een diagnose (art. 1 lid 4 Wzd met NAH, Korsakov, Huntington) en daardoor veroorzaakt gedrag dat Wlz-zorg noodzakelijk maakt.

Vertegenwoordiger

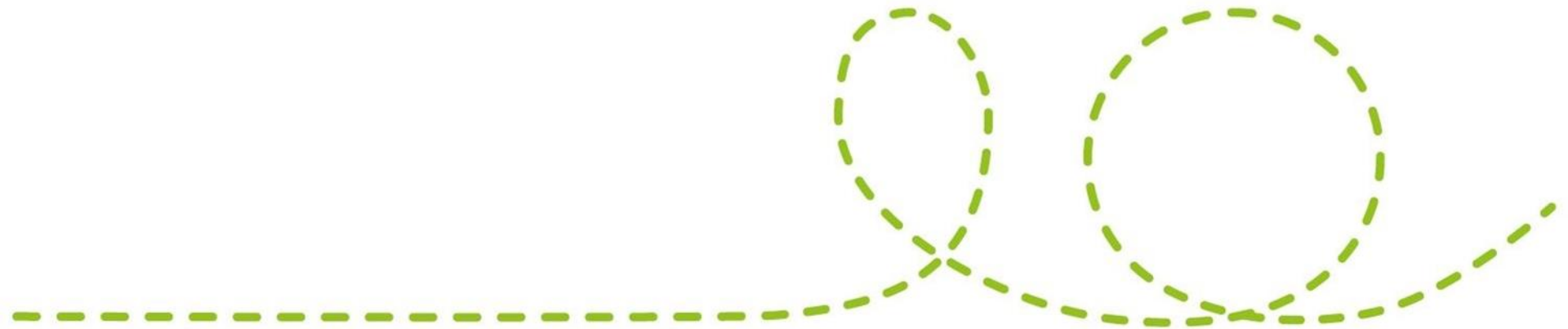
- Door de rechter benoemd:
  - Curator of mentor.
  - Schriftelijk gemachtigde.
- Niet benoemd:
  - Echtgenoot / partner
  - Ouder, kind, *broer, zus, grootouder of kleinkind*

Als onvrijwillige zorg wordt toegepast moet duidelijk zijn:

- Wie de vertegenwoordiger is.
- De vertegenwoordiger treedt op als een goede vertegenwoordiger en probeert de cliënt zoveel mogelijk te ondersteunen, maar heeft geen rol als de cliënt wilsbekwaam ter zake is.

Zorg hoort vrijwillig te zijn,
maar wat als zorg niet aansluit bij wat de
cliënt wil of nodig heeft?

Als er verzet is?

Verbaal:

Zeggen iets niet
te willen

Ja zeggen,
nee doen

Schelden,
schreeuwen,
jammeren

Fysiek:

Spugen

Schoppen, slaan
en gooien

Weglopen

Met deuren slaan

Terugtrekken

Angstig zijn

Automutilatie

Weigeren van
dagelijkse handelingen

Tics

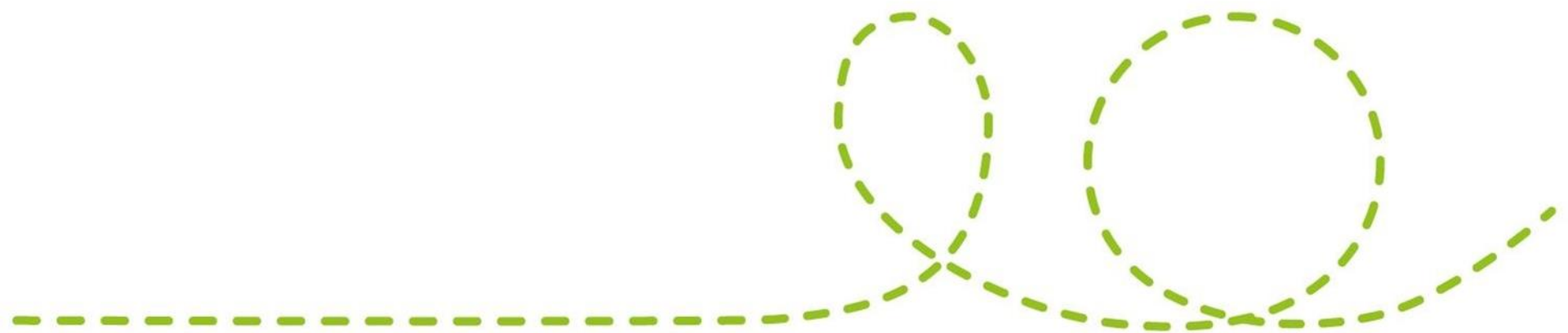

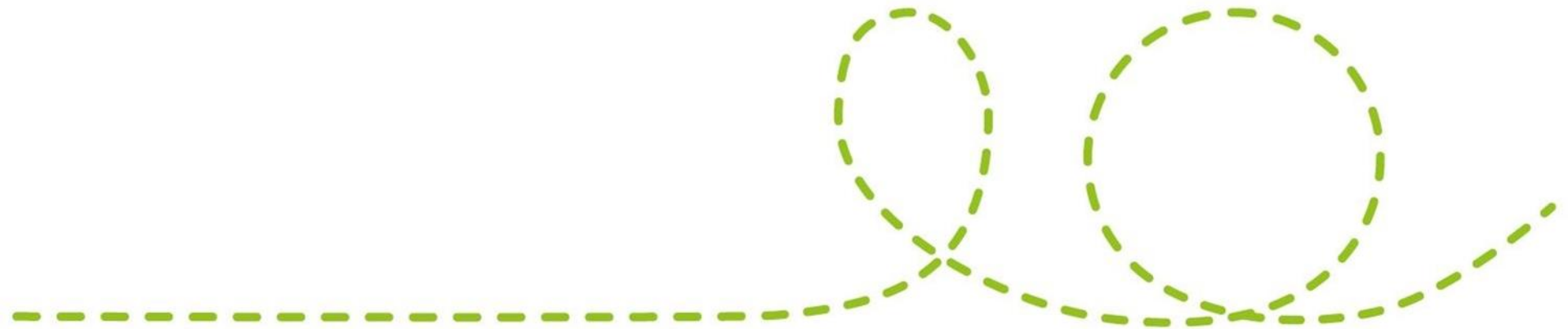

- Verzet is iedere vorm van verbale of lichamelijke weerstand door een cliënt of zijn vertegenwoordiger tegen zorg. Wees je ervan bewust dat waarneembaar verzet kan verdwijnen.
  - Voorbeeld: als je een slaapkamer op slot doet tijdens een rustmoment en een cliënt dit niet wil, kan hij na verloop van tijd geen verbaal of fysiek verzet laten zien, terwijl hij het er nog steeds niet mee eens is.
- Als de cliënt zich verzet tegen zorg, ga je met elkaar op zoek naar een alternatief of minder ingrijpende manier.

Ernstig nadeel ...

... veroorzaakt door gedrag dat te maken heeft met de verstandelijke beperking

Ernstig nadeel:

Bestaan van of aanzienlijk risico op:

- Levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van de cliënt of een ander.
- Bedreiging van de veiligheid van de cliënt al dan niet doordat hij onder invloed van een ander raakt.
- Situatie dat cliënt door zijn gedrag agressie van anderen oproept.
- Situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Categorieën van onvrijwillige zorg

9 categorieën van onvrijwillige zorg:

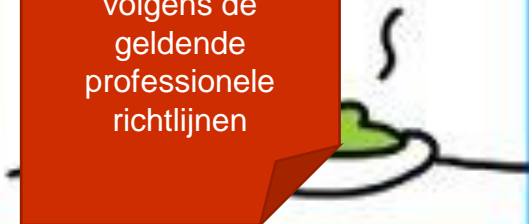
Toedienen van vocht, voeding en medicatie, medische handelingen 	Beperken van de bewegingsvrijheid (ook fixatie) 	Insluiten
Toezicht houden op betrokkene 	Onderzoek aan kleding of lichaam 	Onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedrag beïnvloedende middelen of gevaarlijke voorwerpen
Controleren op middelen die het gedrag beïnvloeden 	Beperken van vrijheid om het eigen leven in te richten 	Beperken van het recht op het ontvangen van bezoek

9 categorieën van onvrijwillige zorg:

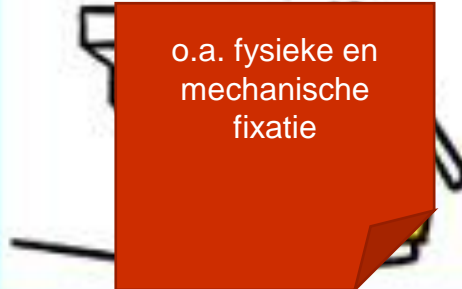
Toedienen van vocht, voeding en medicatie, medische handelingen

o.a. medicatie niet volgens de geldende professionele richtlijnen

Beperken van de bewegingsvrijheid (ook fixatie)

o.a. fysieke en mechanische fixatie

Insluiten

o.a. bedboxen, -tenten, afzonderen in eigen kamer

Toezicht houden op betrokkene

o.a. camera's, gps, spionnetjes, deursignalering, uitluisteren

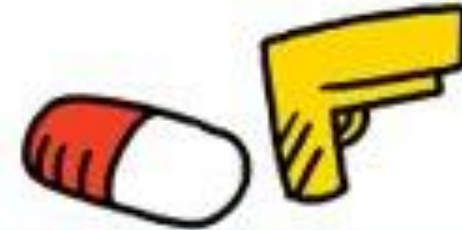

Onderzoek aan kleding of lichaam

'Onderzoek aan de oppervlakte van het lichaam en het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het bovenlichaam'

Onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedrag beïnvloedende middelen of gevaarlijke voorwerpen

Controleren op middelen die het gedrag beïnvloeden

Bijv. een urinetest of blaastest

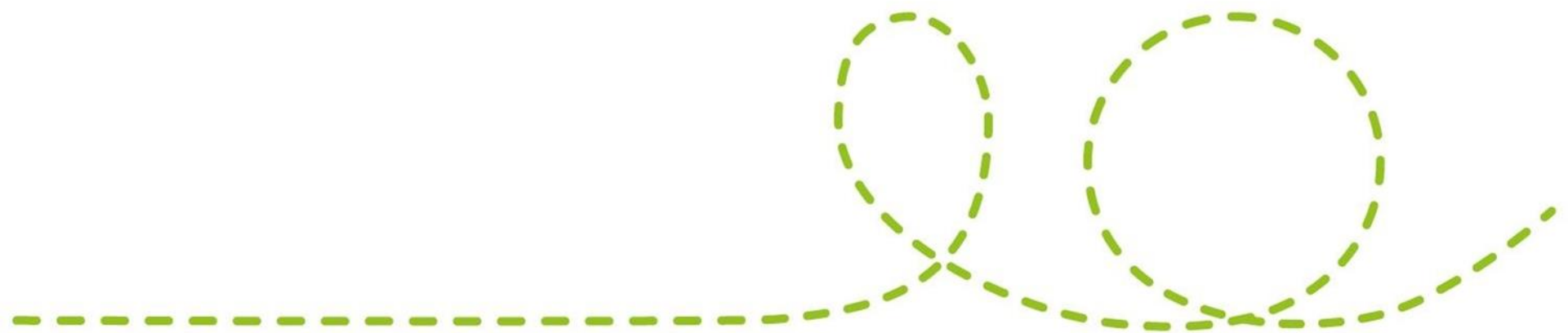
Beperken van vrijheid om het eigen leven in te richten

O.a. beperkingen in sigaretten, alcohol, versnaperingen, geld uitgave, inleveren van bijv. mobiele telefoon, beperking van social media, afsluiten van kasten of laden

Beperken van het recht op het ontvangen van bezoek

Huisregels

Huisregels gelden voor iedereen op de locatie

Ten behoeve van

- Een ordelijke gang van zaken
- En veiligheid
- Zijn “logisch” of “normaal”, ook al worden ze wel eens gevoeld als onvrijwillige zorg.

Stappenplan:

op gezette tijden met elkaar
bespreken of onvrijwillige zorg
kan worden beëindigd

Altijd het stappenplan volgen!

Bij een wilsonbekwame cliënt, ook zonder verzet (art. 2.2)

- a. Het toedienen van medicatie die van invloed is op het gedrag of de bewegingsvrijheid van de client, en niet wordt voorgeschreven volgens de geldende professionele richtlijnen.
- b. Een maatregel die tot gevolge heeft dat de client enige tijd in zijn bewegingsvrijheid wordt beperkt.
- c. De mogelijkheid tot insluiting.

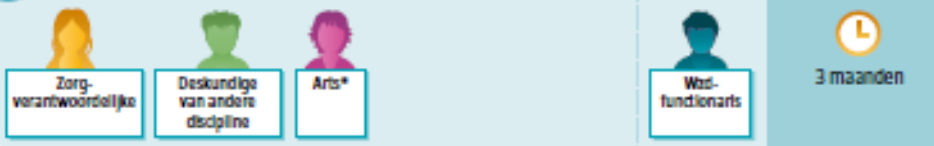
Stappenplan Wzd

Bij de besluitvorming betrokken zorgverleners

Maximale periode
toepassing
onvrijwillige zorg

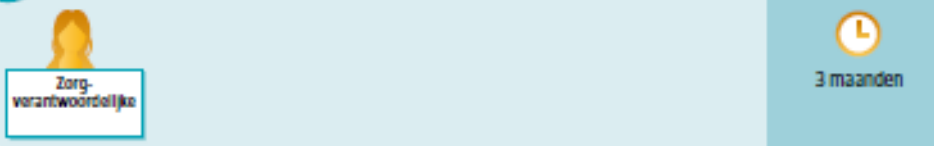
1 Heroverweging van het zorgplan / opname van onvrijwillige zorg in het zorgplan.

2 Eerste verlenging van de periode waarin onvrijwillige zorg verleend kan worden.

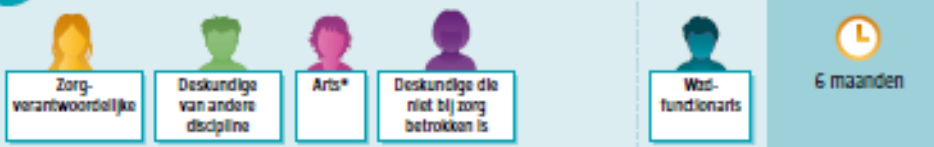
3 Tweede verlenging van de periode waarin onvrijwillige zorg verleend kan worden om extern advies te vragen.

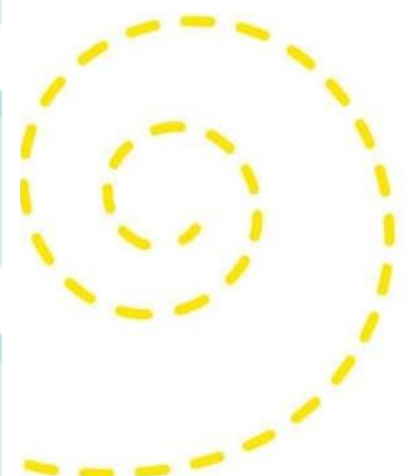
4 Derde verlenging van de periode waarin onvrijwillige zorg verleend kan worden.

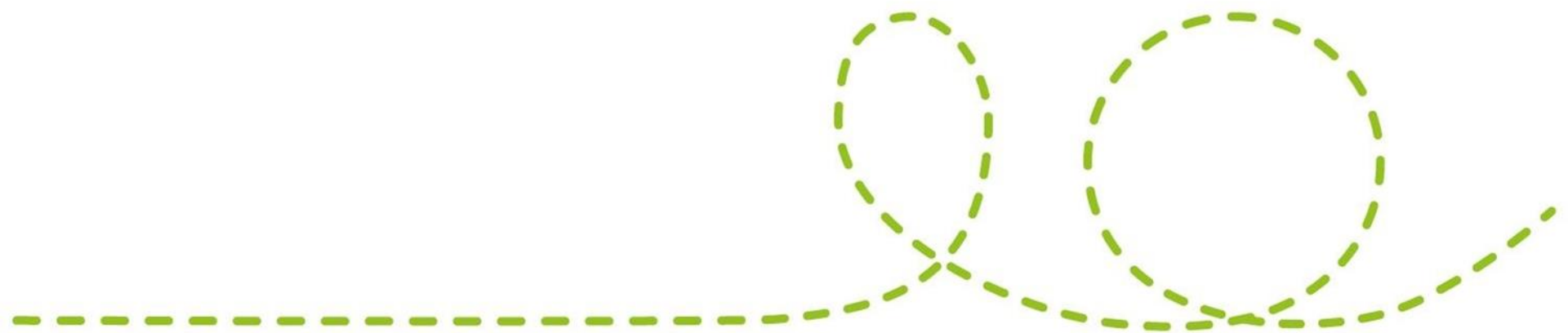
5 Vierde en iedere volgende verlenging van de periode waarin onvrijwillige zorg verleend kan worden.

* De arts wordt bij de besluitvorming betrokken als de zorgverantwoordelijke zelf geen arts is en onvrijwillige zorg wordt verleend uit de categorieën medische handelingen en overige therapeutische maatregelen, beperking van de bewegingsvrijheid of insteunen.

Wilsbekwaamheid ter zake

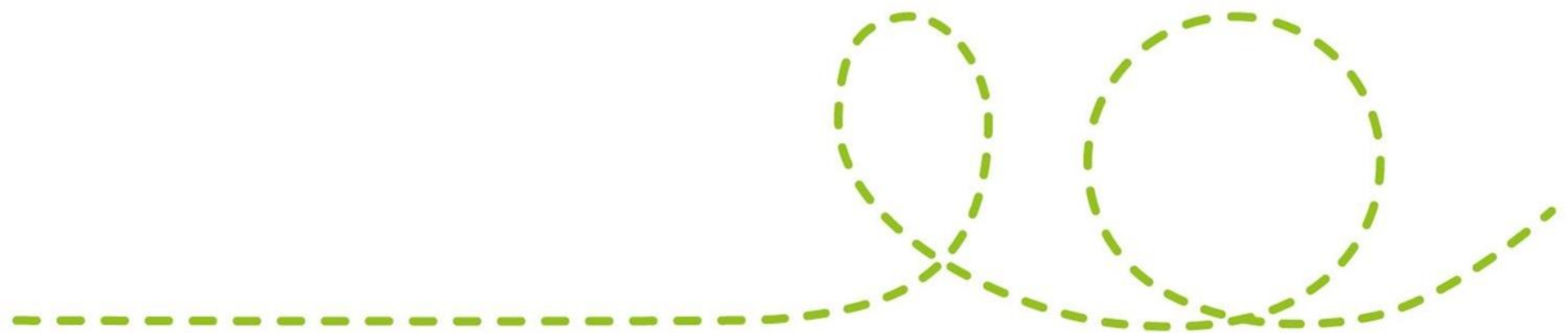
Wilsbekwaam ter zake

Wie treedt op namens de cliënt?

- Een cliënt is wilsbekwaam, tenzij is vastgesteld dat hij dat niet is.
- De wilsbekwaamheid wordt vastgesteld door een bij de zorg betrokken gedragskundige of arts en moet besproken worden met de vertegenwoordiger van de cliënt. Wanneer er geen overeenstemming gevonden wordt over de wilsbekwaamheid kan een onafhankelijke deskundige de wilsbekwaamheid beoordelen.
- Vooral relevant bij cliënten met een LVB

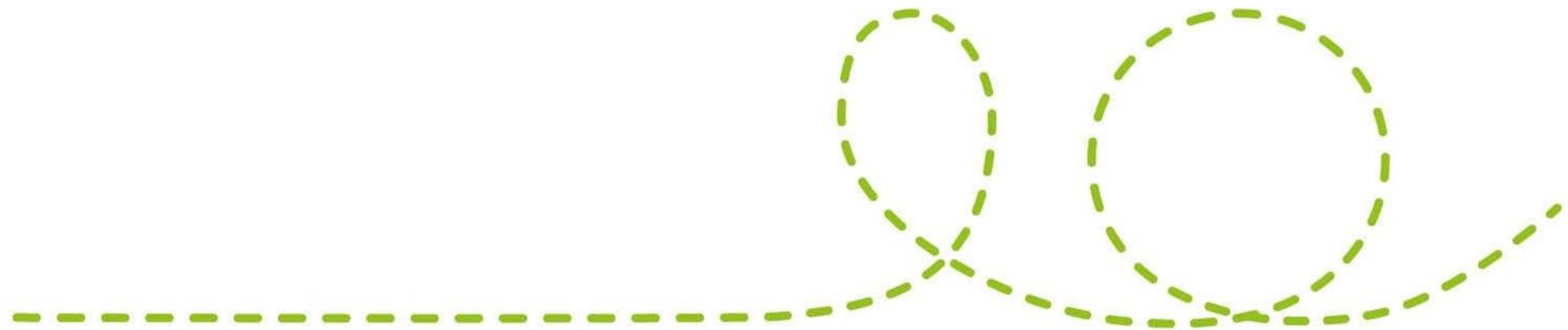
Meer weten over wilsbekwaamheid bij Ipse de Bruggen?
Kijk op Mijn IdB en zoek op Wilsbekwaamheid of klik op deze link voor de animatie:
<https://www.youtube.com/watch?v=Ti594YbbJQc&feature=youtu.be>

Onvrijwillige opname

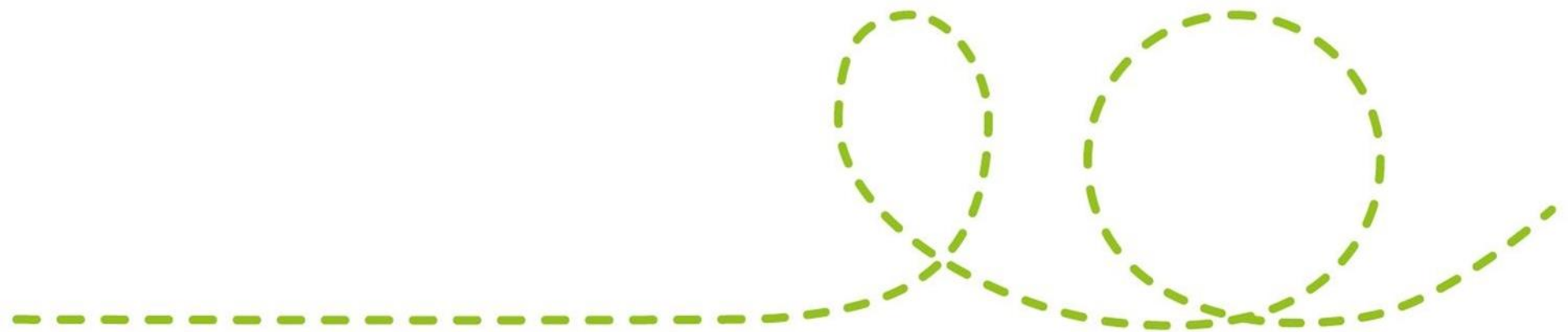

Opname is nodig, maar cliënt of vertegenwoordiger stemt niet in

- Rechterlijke machtiging – opname noodzakelijk
- Inbewaringstelling – opname onmiddellijk noodzakelijk; RM kan niet afgewacht worden
- Art. 21 Wzd (geen bereidheid, geen bezwaar) – CIZ-indicatie

En nu de praktijk!...

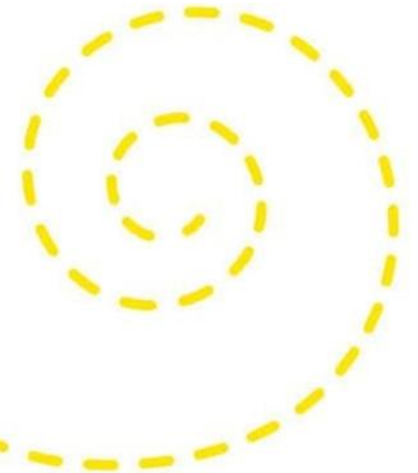

Wat gaat goed, wat kan beter?

De Wzd is nu bijna 4 jaar in werking

- Bewustwording van onvrijwillige zorg en hoe te handelen is goed.
- Verantwoording in de vorm van rapporteren van toepassen en evalueren van onvrijwillige zorg (verslaglegging en evaluatie) laat te wensen over.
- Bureau zorg en dwang
  - Geeft scholing
  - Initiator van zorgprogramma's
    - Kwetsbare cliënten
    - Afbouw fysieke fixatie
    - Afzondering een uitzondering
  - Schrijft werkinstructies
  - Is vraagbaak
  - Wzd-functionaris houdt toezicht

Dank voor uw aandacht

